

Havsplanering: De maritima sektorernas försörjningstrygghet och havsområdenas totala säkerhet

Capful:
Risto Lähti
Justus Jokela
Markus Peltola
Sara Pirhonen
Kimmo Kivinen

Egentliga Finlands förbund:
Timo Rantanen

WSP:
Ari Kujala
Henri Syrjö

PRESENTATION
Maj 2025

Sammanfattning

I takt med att den geopolitiska situationen blir alltmer osäker är det mer än aktuellt att undersöka försörjningstrygghet och säkerhet ur havsplaneringens, maritima regioners och maritima branschers perspektiv. För att förstå dessa förändringar genomfördes projektet *"De maritima sektorernas försörjningstrygghet och havsområdenas total säkerhet"* som ett övergripande tema för uppdateringen av Finlands havsplanen (2024-2027).

Projektet 1) kartlade en aktuell och heltäckande bild av försörjningstryggheten och den övergripande säkerheten för de maritima sektorerna i finska havsområden, 2) byggde tre alternativa framtidsscenarier för havsområdet ur perspektivet försörjningstrygghet och säkerhet, 3) skapade en övergripande säkerhetsvision för havsområdet, och 4) beskrev rollen för havsplanering och –planen för att uppnå visionen.

Som övergripande teman för risker, hot och sårbarhet i de maritima branschernas situationsbilder av säkerhetshot framstog som viktigast de som härrörde sig från den geopolitiska situationen, regleringsfrågor, utmaningar i samband med klimatförändringar, spänningar och konflikter inom branscher, miljökatastrofer och utsläpp samt kunskaps- och forskningsluckor. Viktiga sektorsövergripande möjligheter för att förbättra säkerheten identifierades som förbättrad självförsörjning (energi, livsmedel, råvaror, utrustning, arbetskraft och kompetens), stöd till livskraftiga kust- och skärgårdsregioner och -miljö, beredskap, planering och utbildning, förbättrad styrning, samarbete och lagstiftning samt de möjligheter som skapas av teknik och digitalisering.

För att skapa visioner och planera för framtiden skapade projektet tre möjliga och alternativa framtidsscenarier för havsområdena fram till 2035.

I det första scenariot, *"I malströmmen av den stora maktkampen"*, leder stormaktskampen till ökad geopolitisk instabilitet i Östersjöregionen, ökad grad av hybridpåverkan och cyberattacker samt ökade säkerhetsrisker för sjöfarten. EU:s och NATO:s försvagade roll kommer att betona relationerna med grannländerna och betydelsen av nationell försvarsförmåga och mellanstatligt samarbete.

I det andra scenariot, *"I stormens öga"*, hotar militära operationer i södra Östersjön sjöfartsförbindelserna i hela Östersjöområdet och de flesta sjöfartsaktiviteter äventyras, blockeras eller utsätts för allvarliga störningar. Finlands säkerhet, försörjningstrygghet och självförsörjning är de viktigaste drivkrafterna för alla maritima branscher.

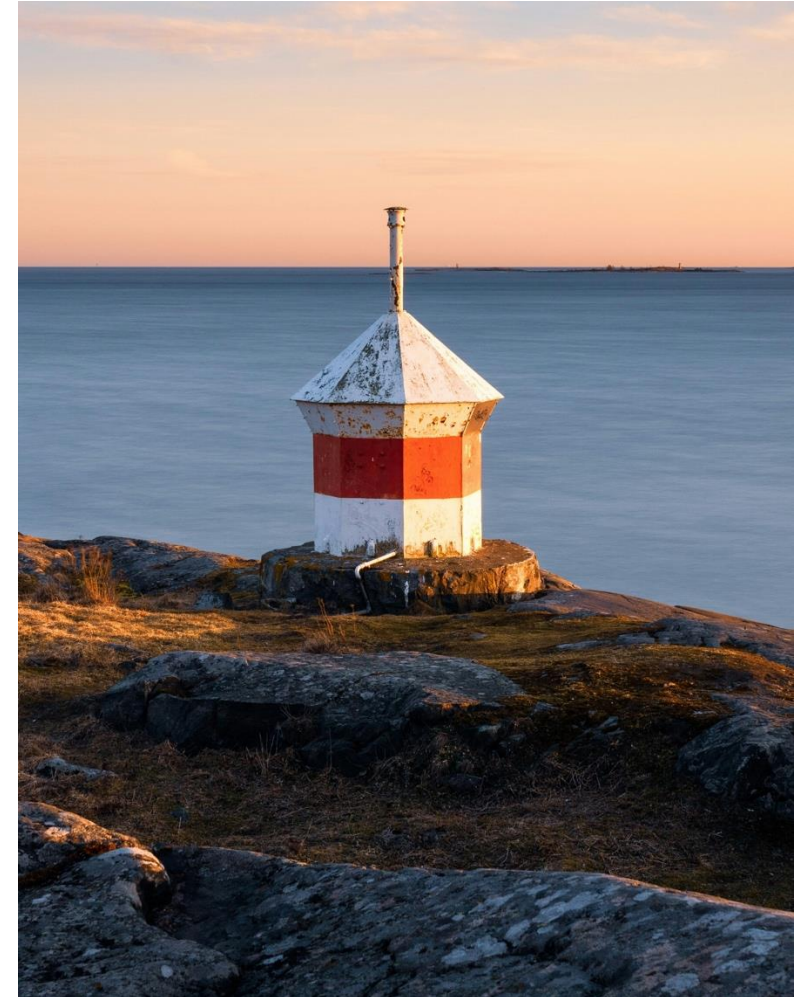
I det tredje scenariot, *"Avspänningens vindar"*, skjuts geopolitiska spänningar i bakgrunden och det ekonomiska, politiska och försvarsmässiga samarbetet är nära genom EU och Nato. Social polarisering, värdekonflikter och utmaningar skapas dock av den snabba utbyggnaden av gröna omställningsindustrier, havsbaserad vindkraft och vätgasinfrastruktur, samt ökad invandring och klimatflyktingar.

Baserat på situationsbilderna och scenarierna skapades en övergripande säkerhetsvision för havsområdena. Visionen för 2035 *"Ett säkert och levande Östersjön - Tillsammans förbereder vi oss, lär vi oss och fömyar"* beskriver målbilden för framtiden och syftar till att vägleda åtgärder genom att hjälpa oss att förstå vad som är viktigt, relevant och önskvärt. En mer detaljerad beskrivning av visionen följer på beskrivningen av samhällets vitala funktioner i *"Säkerhetsstrategin för det finska samhället"*, som mer detaljerat beskriver målen inom havsområdena relaterade till ledarskap, internationell verksamhet och EU-verksamhet, inre säkerhet och försvarsförmåga, ekonomi, infrastruktur och försörjningstrygghet, befolkningskapacitet och tjänster samt mental motståndskraft mot kriser.

Projektet avslutades med en beskrivning av den roll som havsområdesplanering och –planen spelar för att uppnå den övergripande säkerhetsvisionen och en färdplan för hur projektresultaten ska utnyttjas. Havsplaneringens roll är att säkerställa att uppdateringen av havsplanen genomförs i linje med projektets vision, scenarier och situationsbilder, att informationsflödet och faciliteringen till planeringsområdena och sektorerna är heltäckande samt att en säkerhetsmedveten utveckling av havsområdesplanen möjliggörs i framtiden. Det är dock viktigt att notera att en förstärkning av den övergripande säkerheten i havsområdena inte bara kräver en säkerhetsmedveten havsområdesplanering, utan framför allt ett brett samarbete och samverkan mellan planeringsområden, maritima sektorer, offentliga myndigheter, beslutsfattare och civilsamhället för att stärka den övergripande säkerheten.

Innehåll

1. Hur projektet genomfördes
2. Sektoriella situationsbilder och framtidsscenarier för havsområden
3. En vision för övergripande säkerhet och havsplaneringens roll för att uppnå detta

1. Hur projektet genomfördes

Projektbakgrund 1/3: Faser och huvudsakliga resultat

Projektet består av fyra faser och de viktigaste resultaten som produceras i var och en av dem:

- 1) **SITUATION:** En aktuell och heltäckande bild av försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten inom maritima sektorer i Finlands havsområden
- 2) **SCENARIER:** Alternativa scenarier för havsområdets framtid ur ett försörjningstrygghets- och säkerhetsperspektiv
- 3) **VISION:** En övergripande säkerhetsvision för havsområdet
- 4) **PLANERING:** Den roll som havsplanering och –planen spelar när det gäller att uppnå den övergripande visionen om säkerhet i havsområden

Projektbakgrund 2/3: Sammanfattning av genomförandet

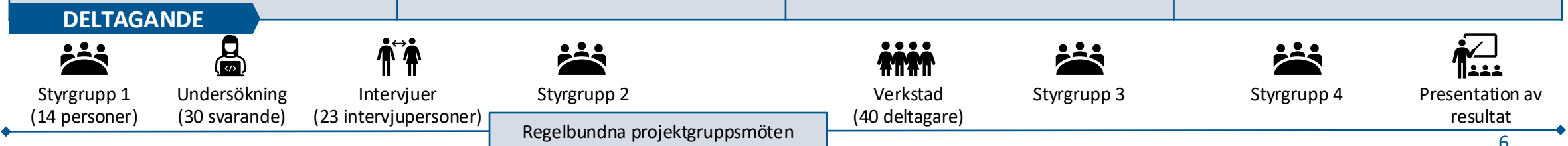
Oktober 2024 - januari 2025

Januari - mars

mars

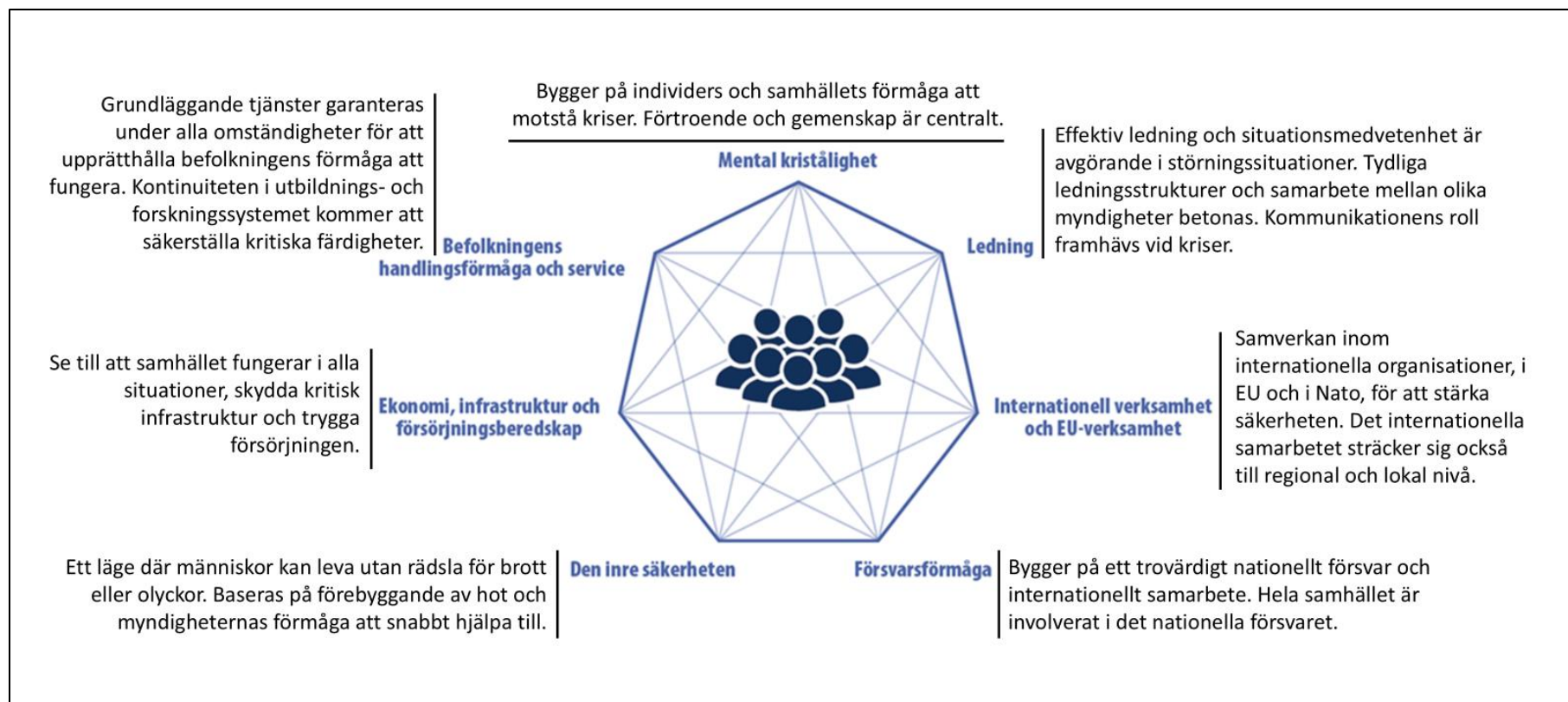
April →

1/ SITUATIONSBILD	2/ SCENARIERNA	3/ VISION	4/ PLANERING
INNEHÅLL • Sammanställning och analys av källdata ur ett försörjningstrygghets- och säkerhetsperspektiv • Enkät riktad till intressenter inom havsområdesplanering och analys av resultaten • Baserat på resultaten av enkäten, expertintervjuerna och dataanalysen • Skapa en ögonblicksbild av de 11 sjöfartssektorerna och beskriva viktiga osäkerhetsfaktorer för framtiden	• Bygga scenarier för havsområdenas försörjningstrygghet och säkerhet • Scenariokartläggning med hänsyn till utvecklingen av hela Östersjön, de tre havsplaneringsområdena, 11 maritima sektorer, internationellt samarbete, samverkan mellan land och hav och kritiska inlandsförbindelser • Konkretiseringar av scenarier, storytelling och kartvisualiseringar	• Skapa en holistisk trygghetsvision för havsområdena, som beaktar insikter från situationsbilden och scenarioarbetet, samt andra randvillkor för havsområdesplaneringen • Identifiering av visionens element, enligt uppdelningen av vitala samhällsfunktioner i den finska strategin för samhällelig trygghet, med anpassning till havsområdenas särdrag • Kristallisering och visualisering av vision	• Analys av förutsättningarna för att genomföra visionen om övergripande säkerhet ur havsområdets planeringsperspektiv • En färdplan för att genomföra den övergripande säkerhetsvisionen • Rapportera, slutföra och översätta de slutliga resultaten av arbetet • Presentation av resultaten: • MSP-webbinarium 17.6.25 • 5:e Baltiska MSP Forumet @Riika 11.-12.11.25 • MSP-dagarna @Helsingfors 25.11.25
SLUTRESULTAT 1) En aktuell och heltäckande bild av försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten för maritima branscher i Finlands havsområden	2) Alternativa scenarier för havsområdets framtid när det gäller försörjningstrygghet och säkerhet	3) Övergripande säkerhetsvision för det marina området	4) Den roll som havsplaneringen och -planen spelar för att uppnå den övergripande visionen för säkerheten i havsområdet.

Projektbakgrund 3/3: En helhetssyn på säkerhet och försörjningstrygghet

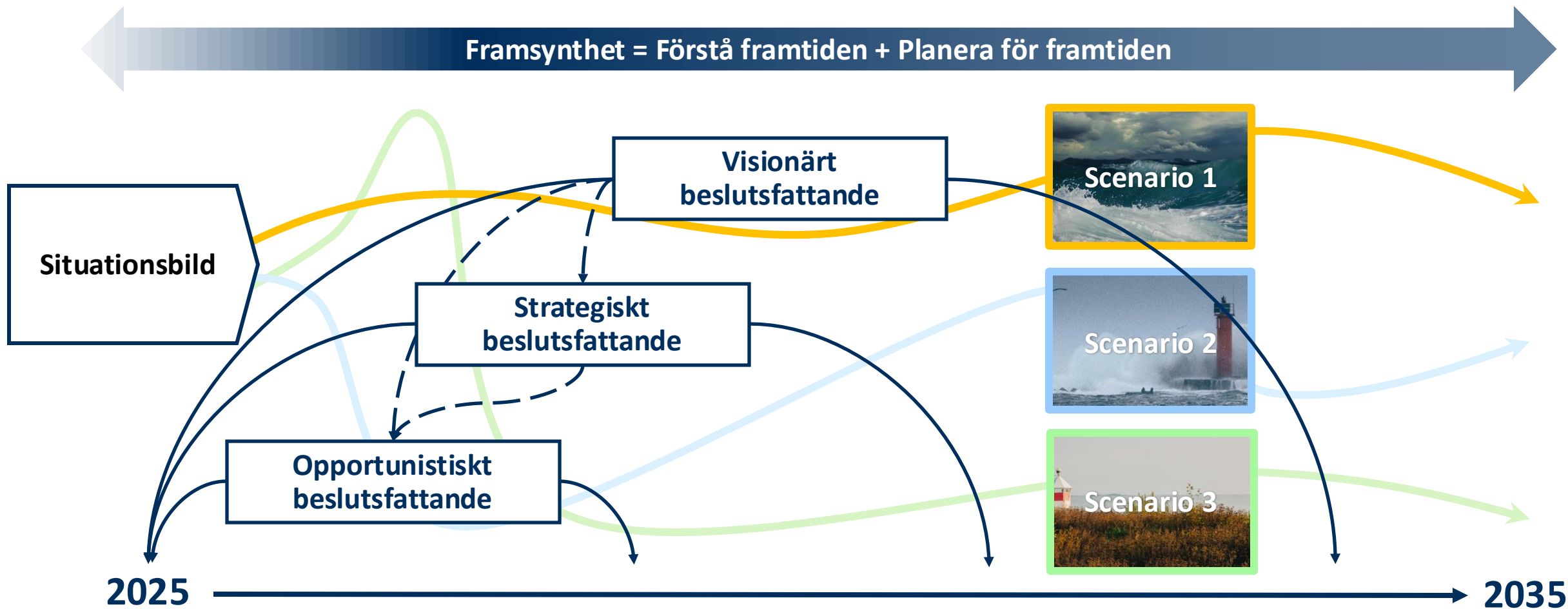
Projektet byggde på ett tänkande kring samhällets övergripande säkerhet och dess olika aspekter, inklusive försörjningstrygghet. Under hela projektet har man i ögonblicksbilderna, scenarierna, visionerna och slutsatserna strävat efter att beakta säkerhetens olika och mångfacetterade aspekter. Utgångspunkten har varit *samhällets vitala funktioner*, som definieras i *Finlands strategi för samhälls- trygghet*, som ger en övergripande och tvärgående bild av vad som utgör den övergripande säkerheten och, som en del av detta, försörjningstryggheten. En sammanfattning av de viktigaste delarna i den globala säkerhetsagendan finns nedan.

2. Sektoriella situationsbilder och framtidsscenarier för havsområdenas

Framtidsförståelse för att användas för beslutsfattande nu

Det viktigaste resultatet av framsyns- och scenarioarbete är aktörskap. Syftet är att hitta byggstenar för framtidsinriktade åtgärder.

Vad är de scenarier som skapas av projektet?

- Scenarierna beskriver **alternativa och möjliga framtida världar**, dvs. scenarier för framtida verksamhetsmiljöer för havsområden, säkerhet och trygghet fram till 2035.
- **De scenarier** som skapats **är inte prognoser** och det är bra att notera att inget av scenarierna nödvändigtvis kommer att förverkligas som sådant - framtiden kommer sannolikt att innehålla inslag av olika scenarier.
- Scenarierna syftar till att ge en mångsidig **grund för visioner, strategier, utveckling och planering för framtiden**.
- Är baserade på **osäkerheterna i verksamhetsmiljön och de branschövergripande teman** som identifierats i situationsbilderna

Sammanfattning: Möjligheter för branschen

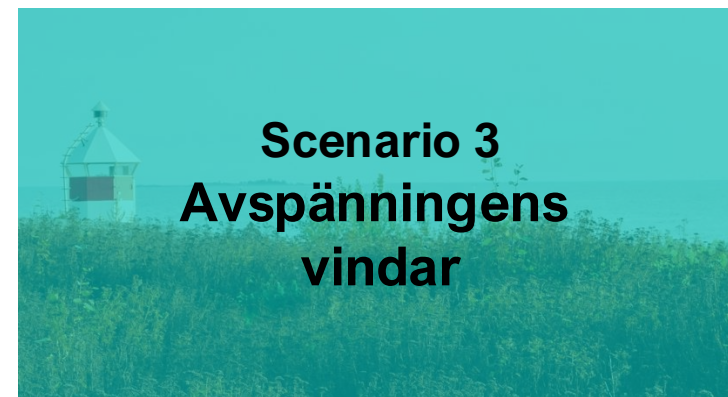
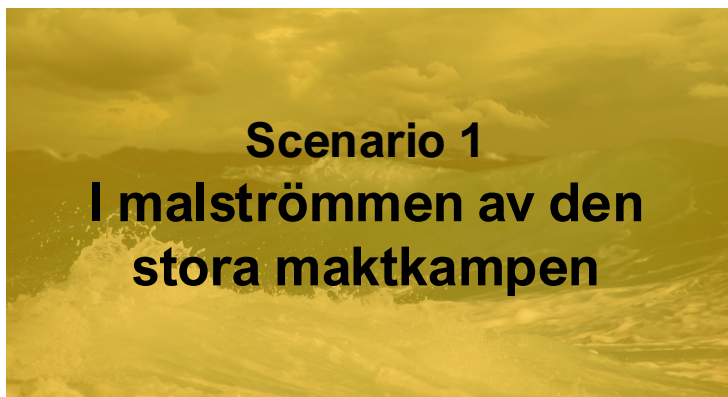
Sammanfattningen skapades genom att i en enda tabell sammanställa de möjligheter som identifierats av alla sektorer för att stärka försörjningstryggheten och säkerheten. Samma teman kategoriserades sedan genom färgläggning för att skapa en uppsättning markerade teman i sektorerna nedan. Siffran 11 inom parentes efter varje tema anger antalet sektorer där temat förekom.

Tvärgående teman i de olika sektorerna::

- Mörkblå:** Förbättra självförsörjningen, t.ex. energi, livsmedel, råvaror, utrustning, arbetskraft och kompetens (9/11)
- Grönt:** Stöd till livskraften i kust- och skärgårdsregionerna samt -miljön (8/11)
- Röd:** Beredskap, planering och utbildning (7/11)
- Mörkgrått:** Förbättra styrning, samarbete och lagstiftning (7/11)
- Turkos:** Möjligheter skapade av teknik och digitalisering (7/11)
- Lila:** Diversifiering och decentralisering av produktion eller infrastruktur (3/11)

Energia	Merillenne ja satamat	Matkailu ja virkistyskäyttö	Kalastus	Kalankasvatus ja vesiviljely	Meriteollisuus	Sininen bioteknologia	Kaivannaisala	Kulttuuriperintö	Meriympäristön ja -luonnon suojelu	Maanpuolustus ja viranomaiset
Infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpito	Tuotteen turvallisuuden ja laatuvarmistus	Infrastruktuurin ylläpito	Kalan omavaraisuuden parantaminen kotimaista tuotantoa lisäämällä	Kalan omavaraisuuden parantaminen kotimaista tuotantoa lisäämällä	Syberiturvallisuuden vahvistaminen	Tuotintoprosessien kehittäminen	Verkkoturvallisuuden parantaminen	Tiedon lisääminen ja kulttuuriperinnön huomioiminen	Terve ympäristö huoltovarmuuden perustana ekosysteemiä palveluuden suojele, ylläpitäminen ja hyödyntäminen	Viranomaisyhteistyön kehittäminen
Energiaomavaraisuuden ja varustollisuuden monipuolistaminen ja hajauttaminen	Tilannekuvaajajärjestelmän kehittäminen	Matkailu- ja virkistyskäytön toimijoiden yhteistyön vahvistaminen	Kalastuksen ylläpito huoltovarmuutta ja vakauttamiseksi keinojen löytäminen	Kalankasvatuksen ylläpito huoltovarmuutta ja vakauttamiseksi keinojen löytäminen	Ympäristöturvallisuuden kehittäminen	Ympäristön tilan ja monimuutoksen parantaminen	Kotituotteen turvallisuuden ylläpitäminen markkinoiden avoimuus	Yhteistyön vahvistaminen sektorien välillä	Kestävän kalastuksen edistäminen	Läimähdännön ja ohjauksen kehittäminen
Uusiutuvan energiatuotannon kehittäminen	Maa- ja meriyhteistyön kehittämisen parantaminen huoltovarmuutta	Rannikkokalastuksen elinvoimaisuus ja kaluus	Pyydystävyyden, rehujen, rikotisuuden ja laakkeiden varastoinnin lisäys	Pyydystävyyden, rehujen, rikotisuuden ja laakkeiden varastoinnin lisäys	Hyönteisturvallisuuden mahdollisuuden parantaminen	Ravintojen käyttö maataloudessa	Energianomavaraisuuden lisääminen	Dokumentointi, prosessit ja digitaalisten mahdollisuuksien kehittäminen	Luonnonmukainen vesien puhdistus ja pidättäminen	Kestävyyden kansainvälinen yhteistyö ja varustaminen
Resurssit, toimialueiden ja vastuut	Kalastuksen turvallisuuden, ylläpitoon ja ylläpitoon osallistuminen	Rannikkokalastuksen toimintatavojen parantaminen	Tuotannon hajauttaminen entistäkin	Tuotannon hajauttaminen entistäkin	Osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen	Ala luo uusia elinkeinomahdollisuuksia	Täsmällisyyden lisääminen käyttäytymisen muuttamisesta	Kulttuuriperinnön huomioiminen laajemmin	Ympäristötietoisuuden lisääminen	
Yhteistyö ja osaamisen varmistaminen	Kalastuksen turvallisuuden kehittäminen	Kalastuksen aseman turvaaminen läimähdännön ja satamainfraan parantaminen	Teknologian ja osaamisen kehittäminen	Teknologian ja osaamisen kehittäminen	Meriteollisuuden kehittäminen ja ylläpitäminen	Synergia muiden käyttömuotojen kanssa	Tuotuksen lisääminen ja teknologian kehitys	Läimähdännön ja viranomaisyhteistyön kehittäminen	Kestävän energiatuotannon kehittäminen	
Satelliittipaikannuksen häiriöiden estäminen	Ruokaturvallisuuden varmistaminen	Uusien kalastajien rekrytointi, alan houkuttelevuuden ja kotimaisuuden lisääminen	Uusien kalastajien rekrytointi, alan houkuttelevuuden ja kotimaisuuden lisääminen	Koulutuksen ja työvoiman osaamisen parantaminen	Arktisen meriteollisuuden osamien vahvistaminen	Suomessa omaista jatkuvuuden ja prosessointilaitteiden	Kaavoituksessa mereltä tulevien materiaalien käsittely ja varastointialueiden huomioiminen		Oly ja laimähdännön häiriöiden estäminen	
Jäänmurtokaluston uudistaminen	Luonnonvarojen kestävää hallintaa	Läimähdännön joutuvuuden poikkeustilanteita varten	Läimähdännön joutuvuuden poikkeustilanteita varten	Kalateveyden ylläpito ja tautien torjunta			Luovutusprosessin sujuvoittaminen		Merihuonon- suojelualueiden talvellaan kehittäminen	
Kyberturvallisuuden kehittäminen	Viranomaisyhteistyön kehittäminen								Tiedon ja yhteistyön lisääminen	
Ympäristövaikutusten torjunta ja ylläpito									Itämeren valtioiden yhteistyö ja yhteinen sääntely	
Digitalisaatio ja automaattinen laatu									Meriläisyyden kehittäminen	

Tre scenarier för havsområdena, försörjningstrygghet och säkerhet fram till år 2035

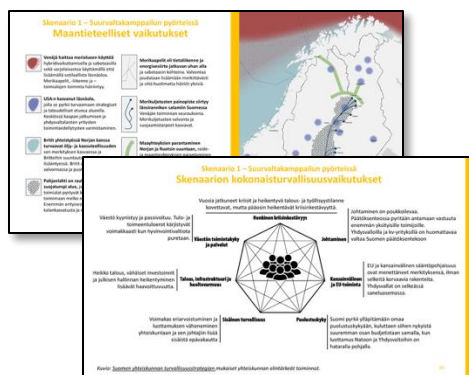
Vad varje scenario beskriver i slutrapporten

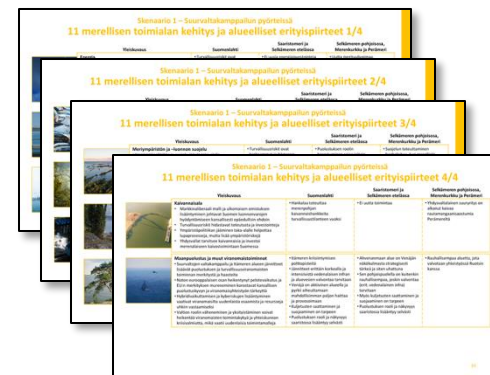
Sammanfattning:
En sammanfattning av scenariot, en jämförelse av de viktigaste temana med den aktuella situationen och de tre viktigaste säkerhetstema i scenariot.

Berättelsen och drivkrafterna:
En tvåsidig berättelse om scenariots handling och de viktigaste drivkrafterna för att förverkliga det.

Geografiska och övergripande säkerhetseffekter:
Kartvisualisering av utvecklingen i Östersjöregionen och scenariots huvudsakliga säkerhetseffekter.

Utveckling av maritima branscher och regionala särdrag:
Utvecklingen inom 11 maritima sektorer och regionala särdrag i havsområdena.

Sammanfattningar av scenarier

Scenario 1 I malströmmen av den stora maktkampen

- Stormakternas maktkamp formar världsordningen
- EU:s minskade betydelse förändrar dynamiken i Östersjöregionen
- Östersjöregionen i centrum för fortsatta spänningar
- Den marknadsliberala modellen styr samhället och beredskapen
- Ekonomisk kontraktion utmanar välfärdsstaten
- Ökad social passivitet och cynism
- Energisystemet stagnerar
- Miljöpolitiken får stå i bakgrunden
- Östersjöns tillstånd försämras gradvis

Scenario 2 I stormens öga

- Den internationella ordningen är i gungning när stormakterna kastas in i konflikter - västvärldens enighet håller på att urholkas
- Den ryska aggressionen i Europa leder till konflikt i Östersjön
- Blockbildning råder i EU, Östersjöstaterna intensifierar samarbetet
- Den offentliga sektorn investerar för att stödja den vacklande ekonomin
- Ett skifte mot en mer statscentrerad modell för beredskap
- Självförsörjning av energi blir drivkraften för energipolitiken
- Nationell enighet stöds av den extern krisen
- Ekologisk hållbarhetskris flyttar insatserna till krishantering
- Östersjöns miljö håller på att försämras

Scenario 3 Avspänningens vindar

- En strävan till internationellt samarbete och avtal
- EU har stärkts avsevärt
- Minskade spänningar i Östersjöområdet
- Finland förlitar sig starkt på väst
- Beredskap baserat på offentligt-privat partnerskap
- Miljökriser driver fram ambitiös internationell miljöpolitik
- Förnybar energi, lagringslösningar och vätgasekonomi lockar till investeringar
- Den gröna omställningen och teknologisektorn stärker Finlands ekonomiska tillväxt
- Snabbt byggande runt Östersjön skapar nya utmaningar
- Östersjöns miljötillstånd förbättras gradvis
- Ökad social polarisering

Tre viktiga säkerhetsfrågor i havsområdena per scenario

Scenario 1 I malströmmen av den stora maktkampen

Stormaktskamp och geopolitisk instabilitet i Östersjöregionen

Ökat hybridinflytande, cyberattacker och risker för sjösäkerheten

Ökad tonvikt på nationell försvarsförmåga och samarbete mellan olika myndigheter i takt med att EU:s och Natos roll försvagas

Scenario 2 I stormens öga

Militära operationer i södra Östersjön hotar sjöförbindelserna i hela Östersjöregionen

De flesta marina aktiviteter äventyras, blockeras eller störs allvarligt

Finlands säkerhet, försörjningstrygghet och självförsörjning är de viktigaste drivkrafterna för alla maritima näringar

Scenario 3 Avspänningens vindar

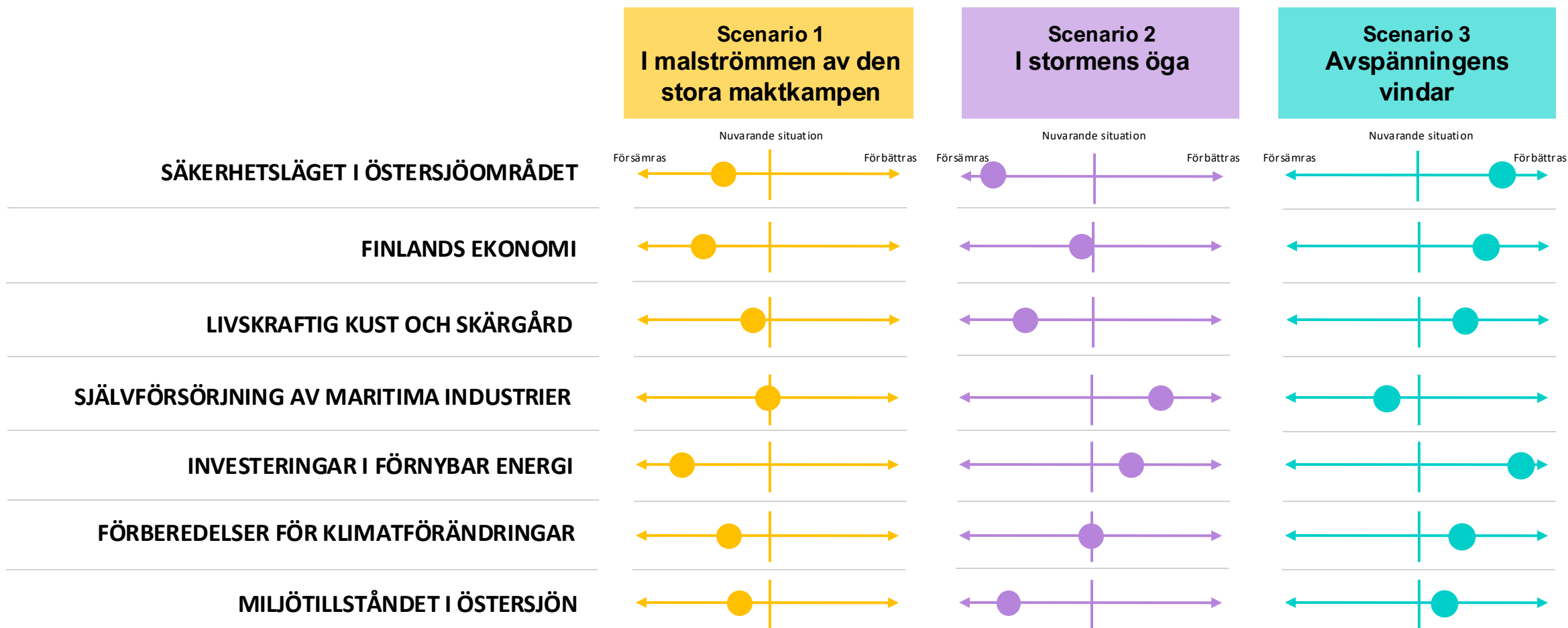
Havsbaserad vindkraft och vätgasinfrastruktur ökar sårbarheten och spänningarna mellan olika branscher

Närmare ekonomiskt, politiskt och försvarsmässigt samarbete: Nato, EU och Östersjöns Nato/EU-länder

Social polarisering och värdekonflikter: den snabba uppbyggnaden av en grön omställning samt invandring och klimatflyktingar

Jämförelse av de viktigaste skillnaderna mellan scenarierna

Sju huvudteman för scenarierna, jämfört med nuläget och andra scenarier

A dramatic seascape with a yellow text overlay. The image shows a turbulent sea with white-capped waves in the foreground and middle ground. In the background, there are dark, silhouetted mountains or hills under a sky filled with heavy, grey clouds. A bright yellow horizontal band across the center of the image contains black text.

Scenario 1 - I malströmmen av den stora maktkampen

Scenario 1

I malströmmen av den stora maktkampen

SÄKERHETSLÄGET I ÖSTERSJÖOMRÅDET

FINLANDS EKONOMI

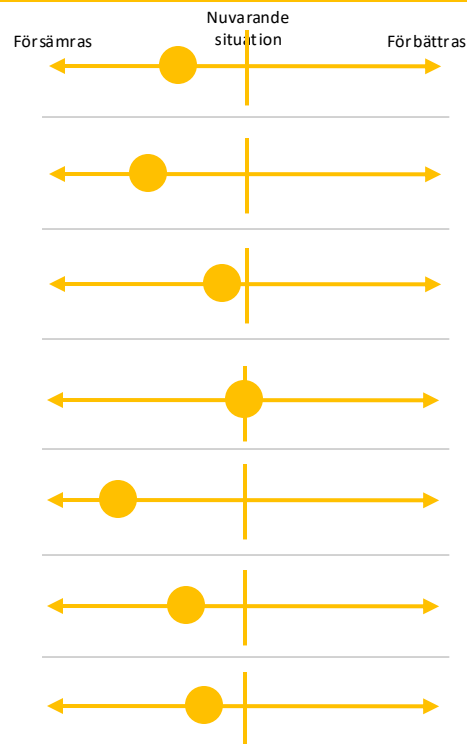
LIVSKRAFTIG KUST OCH SKÄRGÅRD

SJÄLVFÖRSÖRJNING AV MARITIMA INDUSTRIER

INVESTERINGAR I FÖRNYBAR ENERGI

FÖRBEREDELSE FÖR KLIMATFÖRÄNDRINGAR

MILJÖTILLSTÅNDET I ÖSTERSJÖN

TRE VIKTIGA SÄKERHETSFRÅGOR I HAVSOMRÅDEN

Stormaktskamp och geopolitisk instabilitet i Östersjöregionen

Ökat hybridinflytande, cyberattacker och risker för sjösäkerheten

Ökad tonvikt på nationell försvarsförmåga och samarbete mellan olika myndigheter i takt med att EU:s och Natos roll försvagas

I KORTHET

- Maktkampen mellan stormakterna formar världsordningen
- EU:s minskade betydelse förändrar dynamiken i Östersjöregionen
- Östersjöregionen i centrum för fortsatta spänningar
- Den marknadsliberala modellen styr samhället och beredskapen
- Ekonomisk kontraktion utmanar välfärdsstaten
- Ökad social passivitet och cynism
- Energisystemet stagnerar
- Miljöpolitiken får stå i bakgrunden
- Östersjöns tillstånd försämras gradvis

Scenario 1 - I malströmmen av den stora maktkampen

Geografiska effekter

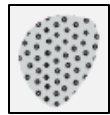
Ryssland underminerar användningen av havsområdet genom hybridpåverkan och sabotage, både genom att använda en skuggflotta och genom att öka sin militära närvaro. Undervattenskablar, transporter och industrier kommer att störas.

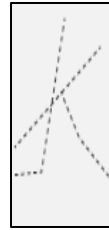
Ökad amerikansk närvaro för att värna om sina egna strategiska och ekonomiska intressen i regionen. Fokus ligger på att säkerställa fortsatt handel och att amerikanska företag ska kunna bedriva verksamhet.

Storbritannien, i samarbete med Norge, skyddar olje- och gasindustrin då dess betydelse växer och exporten till Storbritannien ökar. Britterna är aktiva när det gäller att kontrollera och försvara regionen.

Bottniska viken är ett lugnare och mer skyddat område där de maritima branscherna kan utvecklas och fungera tämligen normalt. Tillväxten gäller i ännu högre grad för fiske, fiskodling och havsbaserad vindkraft.

Sjökablar - telekommunikation och energiöverföring är under ständigt hot

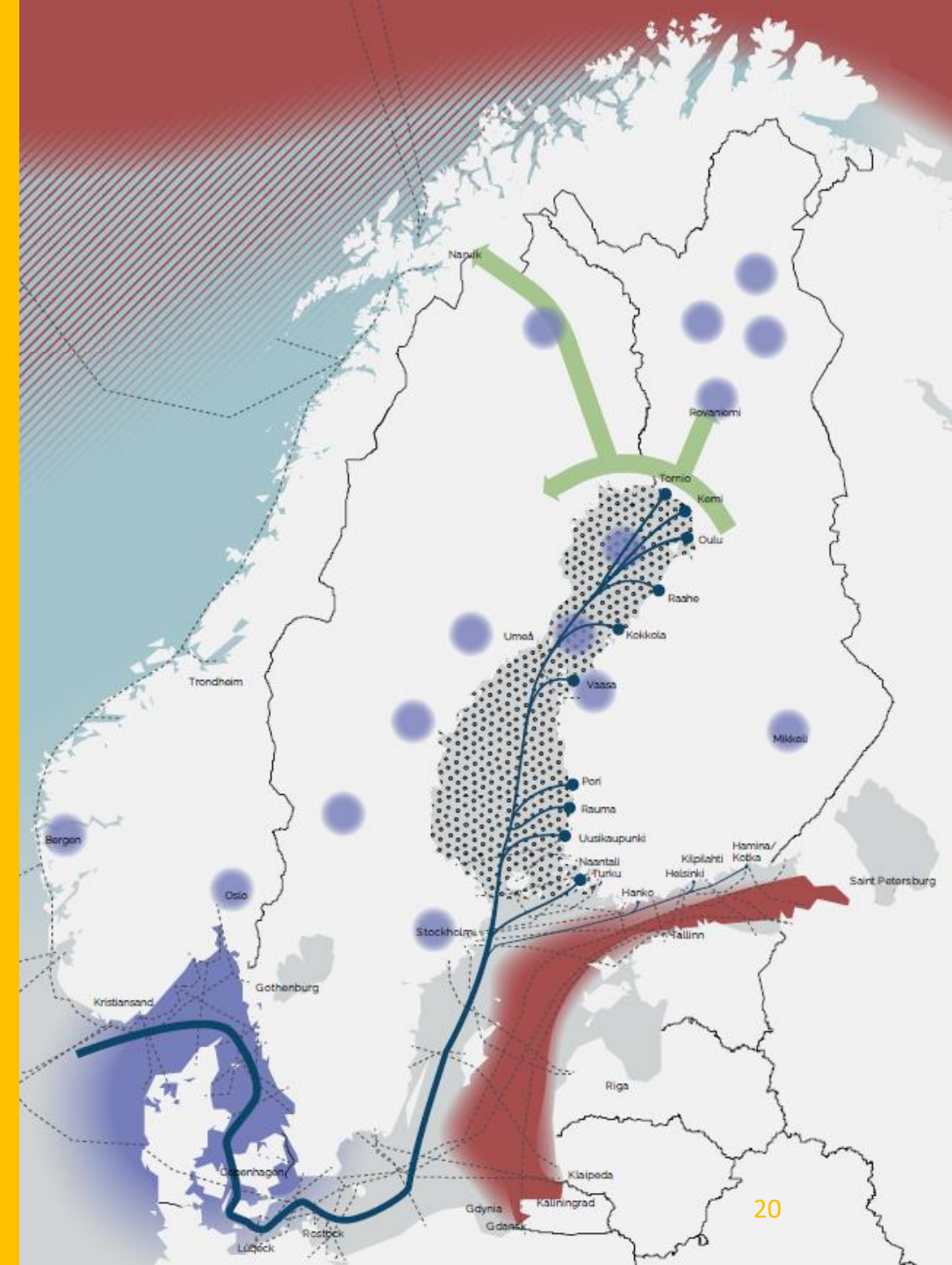
och utsatta för sabotage. Betydande utökad övervakning krävs men trots detta är störningar vanliga.

Fokus för sjötransporterna flyttas till hamnarna på Finlands västkust till följd av den ryska verksamheten. Behovet av kontroll och skydd av sjötransporterna kommer att öka.

Förbättrade landförbindelser till Norge och Sverige, förbättrade järnvägs- och vägförbindelser samt ökning av energi- och telekommunikationskablar.

A dramatic photograph of a lighthouse in the middle of a storm. The lighthouse is a tall, red cylindrical tower with a white lantern room at the top. It is surrounded by a low, dark stone wall. The sea is turbulent with dark, churning water and white foam from the waves crashing against the lighthouse and the wall. Several seagulls are seen in flight against a grey, overcast sky. The overall mood is one of isolation and the power of nature.

Scenario 2 - I stormens öga

Scenario 2 I stormens öga

SÄKERHETSLÄGET I ÖSTERSJÖOMRÅDET

FINLANDS EKONOMI

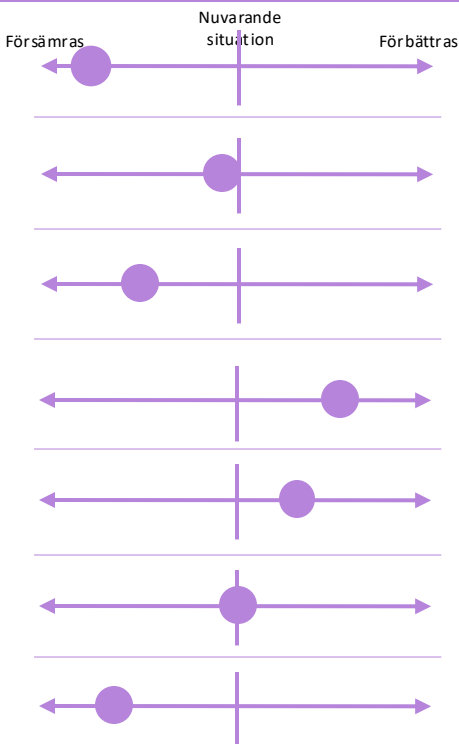
LIVSKRAFTIG KUST OCH SKÄRGÅRD

SJÄLVFÖRSÖRJNING AV MARITIMA INDUSTRIER

INVESTERINGAR I FÖRNYBAR ENERGI

FÖRBEREDELSE FÖR KLIMATFÖRÄNDRINGAR

MILJÖTILLSTÅNDET I ÖSTERSJÖN

TRE VIKTIGA SÄKERHETSFRÅGOR I HAVSOMRÅDEN

Militära operationer i södra Östersjön hotar sjöförbindelserna i hela Östersjöregionen

De flesta marina aktiviteter äventyras, blockeras eller störs allvarligt

Finlands säkerhet, försörjningstrygghet och självförsörjning är de viktigaste drivkrafterna för alla maritima branscher

I KORTHET

- Den internationella ordningen är i gungning när stormakterna kastas in i konflikter - västvärldens enighet håller på att urholkas
- Den ryska aggressionen i Europa leder till konflikt i Östersjön
- Blockbildning råder i EU, Östersjöstaterna intensifierar samarbetet
- Den offentliga sektorn investerar för att stödja den vacklande ekonomin
- Ett skifte mot en mer statscentrerad modell för beredskap
- Självförsörjning av energi blir drivkraften för energipolitiken
- Nationell enighet stöds av den extern krisen
- Ekologisk hållbarhetskris flyttar insatserna till krishantering
- Östersjöns miljö håller på att försämrats

Scenario 2 - I stormens öga

Geografiska effekter

Rysslands militära aktion påverkar överallt både till havs och på land framför allt som ett anfallskrig i trakten av Kaliningrad i Litauen och Polen och som ett starkt hybridinflytande i södra Östersjön.

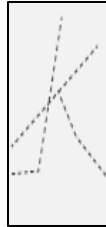
USA har ingen närvaro i regionen och har dragit tillbaka huvuddelen av sina trupper från Europa. USA har också normaliserat sina relationer med Ryssland och brutit en långvarig allians med NATO-länderna.

Britterna stöder starkt det intensifierade försvarssamarbetet mellan de nordiska länderna, de baltiska staterna och Polen för att säkerställa att havsområdena inte hamnar helt i händerna på Ryssland.

I samarbete med Sverige kommer Bottniska viken att skyddas av en aktiv militär närvaro och en barriär på höjden av Åland. Regionens roll kommer att bli allt viktigare för försörjningstryggheten och den ekonomiska aktiviteten i takt med hur kriserna förvärras.

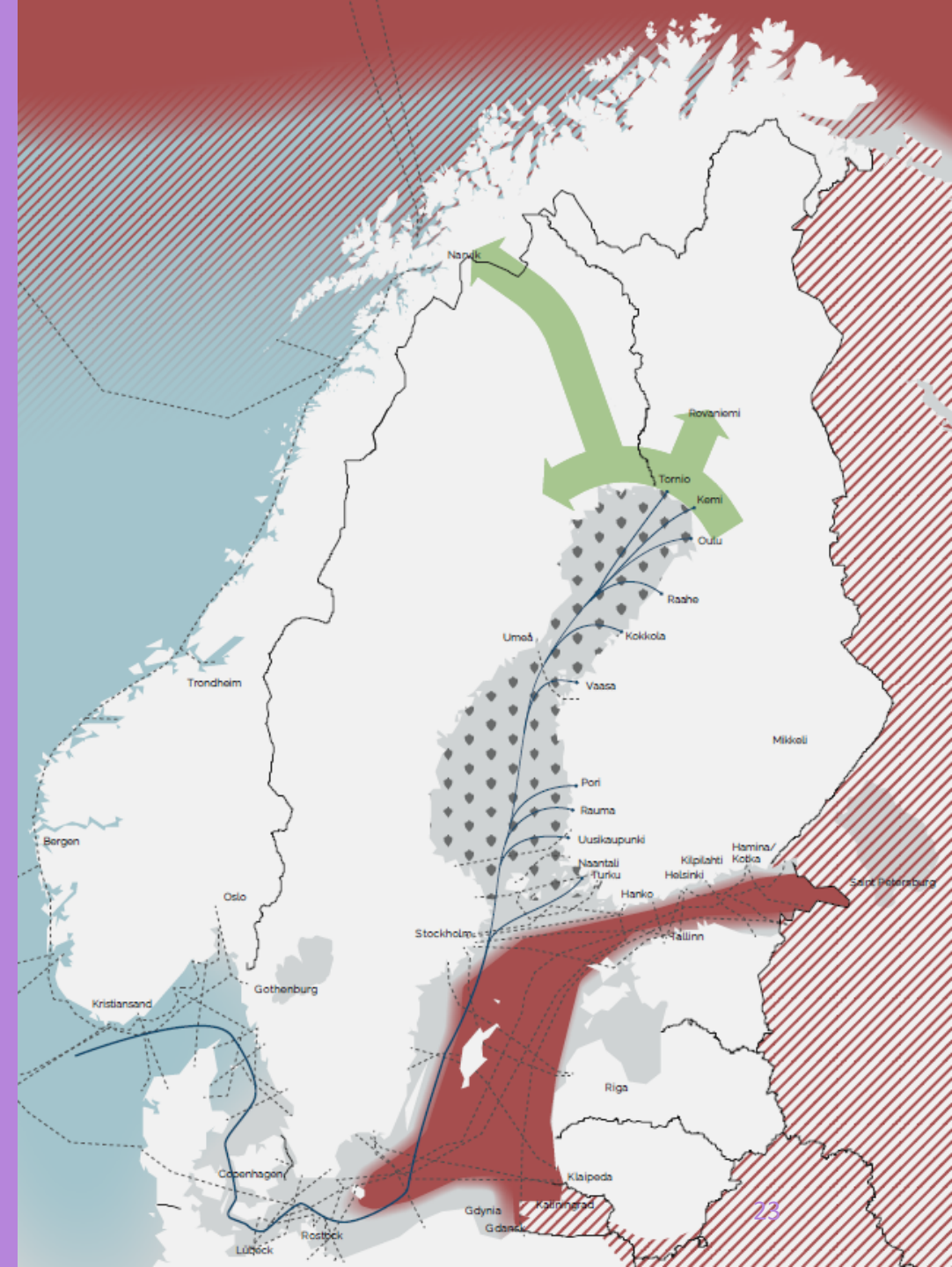
Undervattenskablar, det vill säga telekommunikation och energiöverföring som ständigt utsätts för störningar, då de är mål för sabotage. Skydd och försvar av kritisk infrastruktur accentueras.

Sjötransporterna har försvårats i stora delar av Östersjön och fraktvolymen har minskat betydligt. Sjötransporterna styrs i Finland huvudsakligen till hamnarna på västkusten.

Att kraftigt förbättra landförbindelserna till Norge och Sverige är ett livsvillkor för Finland, liksom att förbättra järnvägs-, väg-, telekommunikations- och energiförbindelserna för att ersätta minskande sjötransporter och saboterad infrastruktur.

Scenario 3 - Avspänningens vindar

Scenario 3

Avspänningens vindar

SÄKERHETSLÄGET I ÖSTERSJÖOMRÅDET

FINLANDS EKONOMI

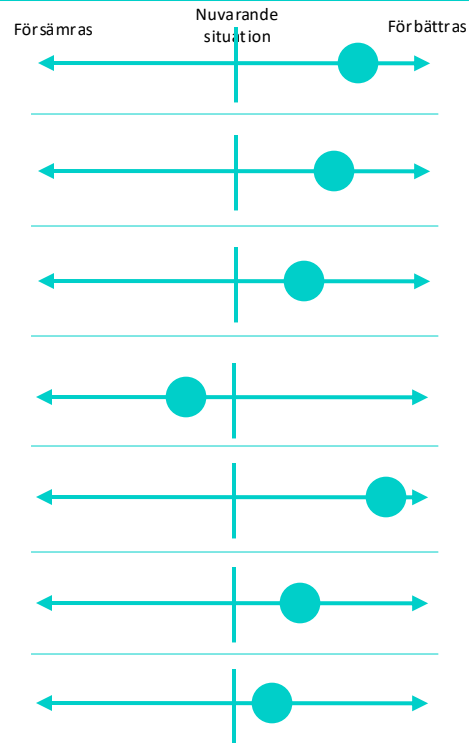
LIVSKRAFTIG KUST OCH SKÄRGÅRD

SJÄLVFÖRSÖRJNING AV MARITIMA INDUSTRIER

INVESTERINGAR I FÖRNYBAR ENERGI

FÖRBEREDELSE FÖR KLIMATFÖRÄNDRINGAR

MILJÖTILLSTÅNDET I ÖSTERSJÖN

TRE VIKTIGA SÄKERHETSFRÅGOR I HAVSOMRÅDEN

Havsbaserad vindkraft och vätgasinfrastruktur ökar sårbarheten och spänningarna mellan olika branscher

Närmare ekonomiskt, politiskt och försvarsmässigt samarbete: Nato, EU och Östersjöns Nato/EU-länder

Social polarisering och värdekonflikter: den snabba uppbyggnaden av en grön omställning samt invandring och klimatflyktingar

I KORTHET

- En strävan till internationellt samarbete och avtal
- EU har stärkts avsevärt
- Minskade spänningar i Östersjöområdet
- Finland förlitar sig starkt på väst
- Beredskap baserat på offentligt-privat partnerskap
- Miljökriser driver fram ambitiös internationell miljöpolitik
- Förnybar energi, lagringslösningar och vätgasekonomi lockar till investeringar
- Den gröna omställningen och teknologisektorn stärker Finlands ekonomiska tillväxt
- Snabbt byggande runt Östersjön skapar nya utmaningar
- Östersjöns miljö tillstånd förbättras gradvis
- Ökad social polarisering

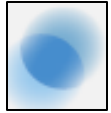
Scenario 3 - Avspänningens vindar

Geografiska effekter

Ryssland hotar inte regionen nu när kriget i Ukraina har upphört och landet har lugnat ner sig.

NATO:s starka närvaro i regionen har delvis bidragit till Rysslands ovilja att inleda nya aggressioner.

De europeiska länderna höjer sin profil i NATO och USA:s närvaro i regionen sker framför allt genom ett stärkt NATO som en stabiliserande kraft.

Den starka utvecklingen av havsbaserad vindkraft i Östersjön skapar nya utmaningar: ny kritisk infrastruktur, nya risker och sårbarheter samt spänningar mellan maritima sektorer.

Industrin för den gröna omställningen genererar en stark ekonomisk tillväxt, särskilt koncentrerad till Bottniska viken. Den gröna omställningen och teknologisektorn skapar tillväxt i den finska ekonomin och Finland har blivit ledande inom flera högteknologiska branscher.

Sjökablar, dvs. kablar för telekommunikation och energiöverföring, fungerar i stort sett normalt och byggs ut i snabb takt i Östersjön för att tillgodose behoven inom den tekniska utvecklingen, vätgasekonomin och industrin för den gröna omställningen.

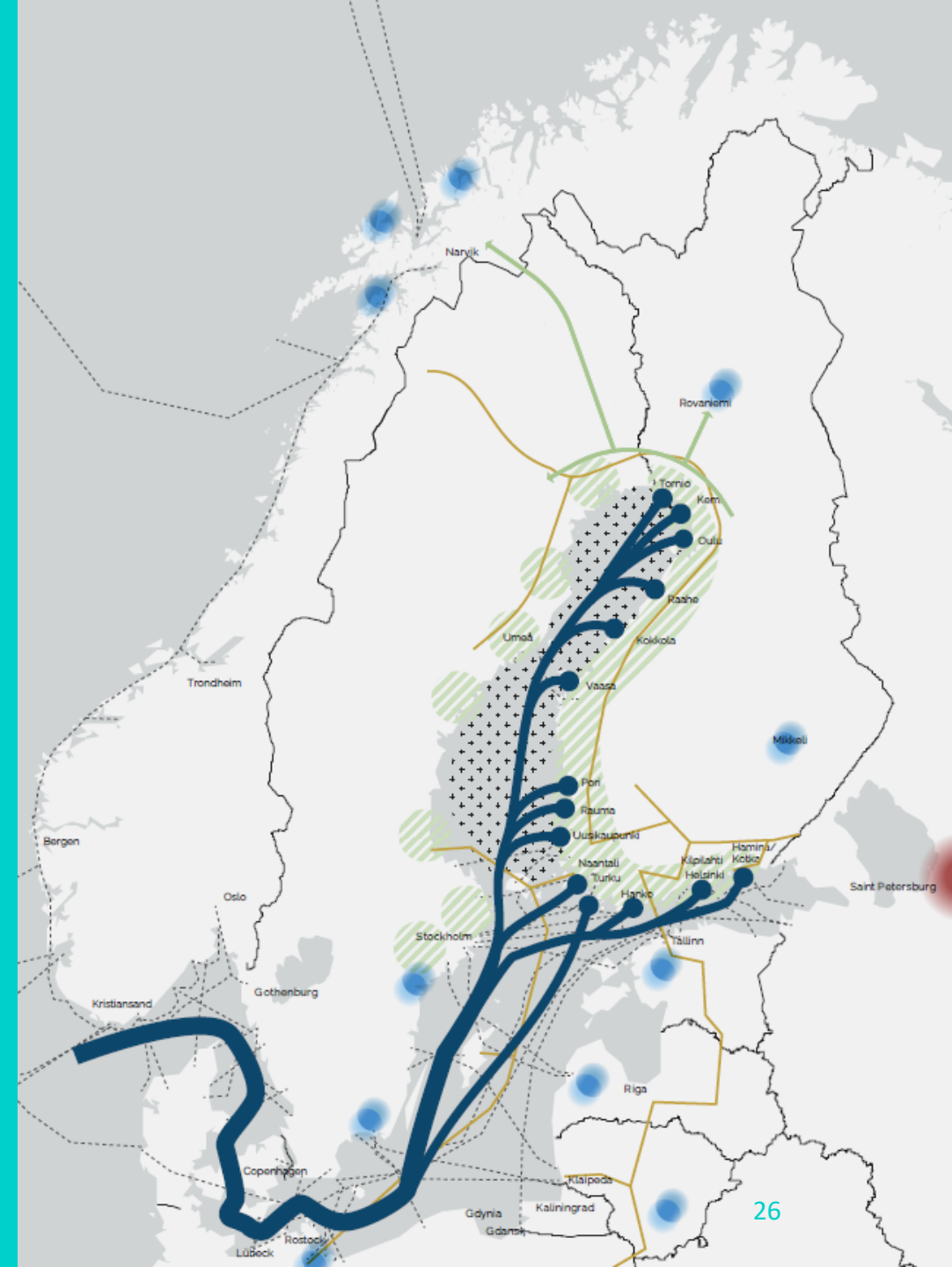
Sjötransportvolymerna växer kraftigt i takt med att industrin för den gröna omställningen utvecklas. Tillväxten är stabil i alla större hamnar i Finland.

Landanslutningarna till Norge och Sverige kommer att förbättras något, men fokus kommer att ligga på sjöförbindelserna. Det största projektet är vätgasledningen i Bottenhavet, som förenar det nordiska vätgasnätverket.

Vätgasnätverket byggs ut i snabb takt i Europa, drivet av Tyskland och en stark stödpolitik. Vätgasledningar i Östersjön, Baltikum och Bottenhavet kommer att vara färdigställda 2035. Vätgasledningarna kommer att skapa en stor ny sårbarhet.

3. Visionen för total säkerhet och havsplaneringens roll för att uppnå den

Övergripande säkerhetsvision för havsområdet

BEFOLKNINGENS FUNKTIONSFÖRMÅGA OCH TJÄNSTER

Utvecklingen av tjänster och ekonomisk verksamhet i skärgården och kustområden skapar livskraft och därmed säkerhet. Rekreation i skärgården och på kusten, upprätthållande av vardagsfärdigheter och medborgarnas beredskap bidrar också till förmågan att hantera nödsituationer.

EKONOMI, INFRASTRUKTUR OCH FÖRSÖRJNINGSTRYGGHET

Finlands tillgänglighet, maritima sektorer och kritiska infrastruktur utvecklas på ett säkerhetsmedvetet sätt. De maritima sektorernas verksamhetsförutsättningar utvecklas så att den nationella självförsörjningen och försörjningstryggheten säkerställs, med samordning av säkerhets-, ekonomi- och miljöperspektiv. Mångsidig maritim FUI-verksamhet kommer att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt.

MENTAL MOTSTÅNDSKRAFT MOT KRISER

Medborgarnas välbefinnande, en ren och mångsidig havsmiljö och ett rikt maritimt kulturarv bidrar till mental uthållighet i krislägen, samhällelig tilltro och en känsla av framtidstro.

LEDNING

Ledningen och samordningen av maritima aktiviteter är effektiv, flexibel och förutseende. Att förbereda sig för, reagera på och anpassa sig till maritima hot bygger på ett brett samarbete mellan offentliga myndigheter, näringslivet och det civila samhället.

INTERNATIONELLA OCH EU-AKTIVITETER

Finland bedriver ett brett internationellt samarbete för att förbättra säkerheten, livskraften och tillståndet i Östersjöområdets marina miljö i flera internationella forum, och drar nytta av styrkorna och särdragen i olika samarbetsformer.

INRE SÄKERHET OCH FÖRSVARSFÖRMÅGA

Sjösäkerhetsmyndigheternas förmåga att förbereda sig för och reagera på komplexa maritima hot kommer att säkerställas. Myndigheternas verksamhet kommer att stödjas av en heltäckande lägesbild och informationsutbyte, en uppdaterad lagstiftning som är anpassad till säkerhetsmiljön, myndigheternas befogenheter och inövade samarbetsstrukturer.

En färdplan för att använda resultaten av arbetet för att stärka den övergripande säkerheten

Rollen för havsområdesplaneringens koordineringsgrupp

1. Uppdatering av havsplanen mot bakgrund av visionen, scenarierna och situationsbilderna

2. Informationsutbyte och facilitering med planeringsområden och sektorer

3. Säkerhetsmedveten användning av havsområden i framtiden

Utnyttja resultaten av projektet

Situationsbilderbilder

Sektorns nuläge: prioritering av hot och möjligheter?

Scenarier

Möjligheter, risker och åtgärder under olika scenarier?

Vision

Vad bör göras, och av vem, för att bidra till att den övergripande säkerhetsvisionen uppnås?

Planeringsområdenas roll

Beaktande av regionala effekter och särdrag samt samordning mellan sektorer

De maritima näringarnas roll

Sektoriell beredskap och förnyelse

Identifiering, val och genomförande av åtgärder

Vad kan vi göra för att förbättra den övergripande säkerheten? Exempel på åtgärdsområden som lyfts fram i projektet, de härrör sig till havsplanering, planeringsområden, maritima sektorer samt även i vidare bemärkelse till offentliga myndigheter och beslutsfattare.

Lagstiftning och befogenheter	Ta fram en situationsbild	Resursförvärv och planering
Utveckling av infrastrukturen	Dialog och samarbete	Utveckling av utbildning och kompetens
Forskning, utveckling och innovation	Planering av användningen av områden och generalplanering	Beredskap och beredskapsutveckling

Havsplaneringens och –planens roll för att uppnå den övergripande säkerhetsvisionen

LEDNING	INTERNATIONELLA OCH EU-AKTIVITETER	INRE SÄKERHET OCH FÖRSVARSFÖRMÅGA	EKONOMI, INFRASTRUKTUR OCH FÖRSÖRJNINGSTRYGGHET	BEFOLKNINGENS FUNKTIONSFÖRMÅGA OCH TJÄNSTER	MENTAL MOTSTÅNDSKRAFT MOT KRISER
Ledningen och samordningen av maritima aktiviteter är effektiv, flexibel och förutseende. Att förbereda sig för, reagera på och anpassa sig till maritima hot bygger på ett brett samarbete mellan offentliga myndigheter, näringslivet och det civila samhället.	Finland bedriver ett brett internationellt samarbete för att förbättra säkerheten, livskraften och tillståndet i Östersjöområdets marina miljö i flera internationella forum, och drar nytta av styrkorna och särdragen i olika samarbetsformer.	Sjösäkerhetsmyndigheternas förmåga att förbereda sig för och reagera på komplexa maritima hot kommer att säkerställas. Myndigheternas verksamhet kommer att stödjas av en heltäckande lägesbild och informationsutbyte, en uppdaterad lagstiftning som är anpassad till säkerhetsmiljön, myndigheternas befogenheter och inövade samarbetsstrukturer.	Finlands tillgänglighet, maritima sektorer och kritiska infrastruktur utvecklas på ett säkerhetsmedvetet sätt. De maritima sektorernas verksamhetsförsättningar utvecklas så att den nationella självförsörjningen och försörjningstryggheten säkerställs, med samordning av säkerhets-, ekonomi- och miljöperspektiv. Mångsidig maritim FUI-verksamhet kommer att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt.	Utvecklingen av tjänster och ekonomisk verksamhet i skärgården och kustområden skapar livskraft och därmed säkerhet. Rekreation i skärgården och på kusten, upprätthållande av vardagsfärdigheter och medborgarnas beredskap bidrar också till förmågan att hantera nödsituationer.	Medborgarnas välbefinnande, en ren och mångsidig havsmiljö och ett rikt maritimt kulturarv bidrar till mental uthållighet i krislägen, samhällelig tilltro och en känsla av framtidstro.
➢ Havsplanering kan utgöra en plattform för samarbete mellan olika sektorer och myndigheter, vilket möjliggör ett proaktivt tillvägagångssätt för att planera användningen av havsområdet. ➢ Möjliggör flexibelt beslutsfattande genom att tillhandahålla en omfattande kunskapsbas. ➢ Främjar riskhantering genom att identifiera potentiella risker och sårbarheter. ➢ Underlättar en effektiv fokusering av resurser genom att prioritera kritiska områden och aktiviteter.	➢ Stödjer gränsöverskridande samarbete i Östersjöregionen. ➢ Samordnar gränsöverskridande planering av områdesanvändning ➢ Främjar utvecklingen av gemensamma metoder och standarder mellan länder. ➢ Fungerar som ett verktyg för att implementera internationella miljö- och säkerhetsmål. ➢ Stödjer genomförandet av EU:s strategi för den blå ekonomin på regional nivå.	➢ I planeringen kan man ta hänsyn till säkerhetsmyndigheternas behov och reservera områden för övningsverksamhet. ➢ Kan stödja utvecklingen av en omfattande marin situationsbild och kunskapsbas. ➢ Hjälper att ur ett säkerhetsperspektiv tillsammans med myndigheterna identifiera kritiska områden och infrastruktur. ➢ Bidra till att förbättra sjösäkerheten genom att identifiera riskområden och optimera rutterna.	➢ Möjliggör en hållbar lokalisering av ekonomisk verksamhet som havsbaserad vindkraft, sjötransport och fiske i förhållande till varandra och miljön. ➢ Hjälper till att identifiera och utveckla kritisk sjöfartsinfrastruktur, inklusive internationella förbindelser ➢ Kan stödja utvecklingen av havsförbindelser och hamnar samt hav-land förbindelser som är viktiga för försörjningstryggheten ➢ Främjar den cirkulära ekonomin i havsområdena genom att identifiera synergier mellan olika sektorer.	➢ Stödjer utvecklingen av tjänster, försörjningsmöjligheter och säkerhetsmedvetenhet i skärgårds- och kustregioner. ➢ Möjliggör hållbar planering för rekreation och turism. ➢ Hjälper till att identifiera områden där särskilda tjänster eller infrastruktur behövs. ➢ Stödjer utvecklingen av hållbart fiske och vattenbruk för att förbättra den lokala livsmedelsförsörjningen. ➢ Bidrar till att bygga upp resiliensen i skärgårds- och kustregioner på ett mångsidigt och proaktivt sätt.	➢ Bidrar till att skydda och utveckla natur- och kulturmiljöer. ➢ Möjliggör bevarande och förstärkning av den marina biologiska mångfalden och underlättar anpassningen till klimatförändringarna. ➢ Stödjer bevarandet och förbättrandet av det maritima kulturarvet. ➢ Stärker identiteten hos kust- och skärgårdssamhällen genom att uppmärksamma områden av lokal betydelse.

Nödvändiga åtgärder som måste beaktas i havsplaneringen för att förstärka den övergripande säkerhetsvisionen

Den vision som projektet skapat ger en bild av framtiden och projektets övriga resultat kommer att skapa metoder och arbetssätt för att integrera temana i havsplaneringen, den regionala utvecklingen i planeringsområden samt enskilda sektors utveckling och beredskap. Resultaten av detta projekt bör därför först och främst ses som en utgångspunkt från vilken det verkliga arbetet med beredskap, lärande och förnyelse kommer att påbörjas.

Tvärsektoriellt samarbete och dialog möjliggör beredskap, krishantering och förnyelse

Havsplanering bygger på ett brett samarbete mellan olika myndigheter, näringslivet och det civila samhället och har en utmärkt potential att hjälpa olika aktörer att utveckla sin verksamhet på ett säkerhetsmedvetet sätt. Även om havsplaneringen fokuserar på samordning av områdesanvändningen genererar planeringsprocessen viktiga insikter och resultat som också bör föras vidare till de externa forumen för havsplaneringsprocessen.

Aktiv utveckling av det internationella samarbetet, särskilt med länderna kring Östersjön

Ett levande och säkert Östersjön kan inte uppnås enbart genom åtgärder som kan vidtas i Finland. Det internationella samarbetet, EU-samarbetet och i synnerhet samarbetet, den gemensamma planeringen och beredskapen mellan Östersjöländerna måste förbättras avsevärt för att man ska kunna ta hänsyn till gränsöverskridande säkerhet och försörjningstrygghet. Dialogen mellan havsplaneringsprocesserna i Östersjöregionen är också viktig med tanke på den gränsöverskridande planeringen av sektorer, kritisk infrastruktur och förbindelser.

Kontinuerlig utveckling av den gemensamma kunskapsbasen och situationsbilden

Den komplexa verksamhetsmiljön, de många olika hoten och det ömsesidiga beroendet i samhället kräver ett holistiskt synsätt. God samordning mellan olika aktörer, verksamheter och sektorer är avgörande för att bygga upp motståndskraft: för att förutse och förbereda, för att reagera på kriser, för att lära och för att förnya. En gemensam riktning kräver i sin tur en gemensam förståelse av både den maritima miljön och de maritima sektorernas nuvarande tillstånd och potential. Det är därför viktigt att kontinuerligt utveckla en gemensam kunskapsbas och en gemensam bild av situationen.

Ett proaktivt förhållningssätt till säkerhet och försörjningstrygghet

Även i Finland har akuta ekonomiska överväganden ofta vägt tyngre än framtida säkerhetsfrågor, som ofta har setts som en extra börda. I takt med att den geopolitiska situationen blir alltmer osäker är det viktigt att ha ett proaktivt och långsiktigt förhållningssätt till säkerhet och försörjningstrygghet inom havsplaneringen. Tidshorisonten för att bygga upp säkerheten bör vara årtionden, inte år. Finland kan endast i begränsad utsträckning påverka utvecklingen av verksamhetsmiljön, men våra egna val avgör hur väl vi är förberedda för olika scenarier.

Ett balanserat förhållningssätt så att miljöns förhållande till säkerheten inte förbises

Med betoningen på kortsiktiga ekonomiska och säkerhetsmässiga frågor finns det en risk för att politiska beslut på både nationell och regional nivå inte tar tillräcklig hänsyn till miljöaspekter. På längre sikt härrör många säkerhetshot från miljöhot: klimatförändringar, naturkatastrofer, överutnyttjande av resurser och föroreningar samt deras sociala konsekvenser. Välmående Östersjön och havsmiljön är därför en förutsättning för maritim verksamhet, utan vilken en stor del av de maritima sektorerna kommer att förlora verksamhetsmöjligheterna.

www.merialuesuunnitelma.fi
www.merialuesuunnittelu.fi